

ՆՈՐ ՌԵՊՈՐՏԱՆ

ՕՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

Գ/Ն 20 Փարա

Ը ՏԱՐԻ 18 ԲԵԱՆՈՒՆԻ ԷՎԷԼ

ՇԱՐԱԹ 18 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1876

Ն. Տ. ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 30 ԹԻԻ 1928

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Շաբթուս պատերազմի հա-
ւանականութիւնները սկսան ա-
ւելնալ ոսկին դինը չափէն ա-
ւելի բարձրացու, գոնօրիտին
դինը յանկարծ իջաւ, առեւ-
տունները նեղցան, հացը դժ-
ուարաւ գտնուելու աստիճա-
նին հառաւ, և հասարակութիւ-
նը սկսաւ մտածել թէ ի՞նչ պի-
տի ըլլայ վիճակինս եթէ պատե-
րազմը սկսի:

Բնական է որ երբ ցուրտը
յանկարծ կոխէ՝ ամեն մարդ-
անասնոր ատոր քիչ շատ հիւս-
դութիւն մը կը գոյց առնի բե-
րան, սակայն քիչ մը ատեն
{անցնելուն պէս՝ ամեն մարդ կը
սովբի և այն յանկարծական
զգացումը վարատելով սովորու-
թիւնը անոր կը յաջորդէ, այս-
պէս ալ հիմայ պատերազմ հրա-
տարակելու իբրեւ նախնական
օրեր՝ ամեն տարօրինակ ելև
էջներ, սղութիւններ և հազուա-
դիտութիւններ կրնան տեղի
ունենալ, բայց երբ պատերազ-
մը հրատարակուի, այս վիճակը
կամ զինուոյ յաջողութեամբ կը
բարեփոխուի, կամ բազմի հաւա-
սարակչութեամբ կը չափաւոր-
ուի և կամ պարտութեամբ կը
սաստկանայ, ասանց երեքն ալ
կարելի է տեղի ունենալ և դը-
րեթէ մեզ համար ասանց որին
պատահելիս այժմէն գուշակել
անկարելի է, միայն սա գիտենք
գուրտէ գուրտ՝ թէ Օսմանեան
կառավարութիւնը օտար դաշ-
նակից չունի, այսու հանդերձ
եթէ զօրաց շարժման քիչ շատ
ուշադրութիւն ընենք՝ կրնանք
հետեցնել թէ Թուրքիա Ալբա-

տրիոյ հետ դաշնակից եղած
ըլլալու է որ՝ զօրքերուն մեծ
մասը թումէլիէն քաշեց և Անա-
տոլու Խարաւ, այս մասին թէև
պաշտօնական լոյս մը չի կայ,
բայց Թուրքիա այսքան ամիս-
ներ թումէլի մէջ դիմանալէն
վերջը հոն հիմայ պարպել, մեզ
այս հետեանքը հանելու իրա-
ւունք կուտայ, մանաւանդ երբ
յիշենք թէ Ալատրիա օր մը
Բիւքրէ բացաւ և միւս օրը դո-
ցեց՝ կրնանք հետեցնել թէ Ա-
լատրիա երկու դէմք ունի,
մին Թուրքիոյ և միւսը թումիոյ
կողմը դարձուցած, Պիզմարքի
ատենակցութիւնն ալ անոր այս
դերքը զգացուց, Ալատրիոյ ա-
պագայ վտանգ մը տեսնելով և
իր առ այն բարձր պաշտպանու-
թիւնը խոստանալով, այսինքն
Ալատրիա դաշնակից թումիոյ և
Գերմանիոյ և Ալատրիա դաշնա-
կից Թուրքիոյ:

Արդ ի՞նչ կը նշանակէ ասանկ
տարտամ վիճակ մը, — հանե-
լուի մէջ զայս լուծելու բայց ի՞նչ
կը նշանակէ թումիի զօրաց
պարպումը և ի՞նչ կը նշանակէ
Բրէնս Պիզմարքի իր ատենակց-
ութեան մէջ տեսած ավատրի-
կան վտանգը, միթէ այս հակա-
սութիւնն ալ նշանակութեան
արժանի չէ, — միթէ նշանակու-
թեան արժանի չէ նաև Անտրատի
կոմսին այս միջոցին բռնած վեր-
ջին ծայր լուսթիւնը, միթէ նը-
շանակութեան արժանի չէ՞
Թուրքիոյ իր դրամական խիտ
նեղ միջոցին մէջ ՈԶ ԿԱՐԵՄՔԷՆ
անդին չանցնելը, յիսմը ըլլանք
չը հետեցնելու թէ՞ Թուրքիա
դաշնակից մը գտած ըլլալու է
և այն շատ հաւանականաբար
Ալատրիա է:

Երբ թումիա ազդեցութեամբ

— և այս պատերազմը միայն
սղակեան ազդեցութեան համար
է—սղակեան վեհապետ մը կըլլայ
բարոյապէս՝ Ալատրիոյ ճալմաթ-
եան թումիոյ ազդեցութեան
տակ մտած կըլլայ, որն որ Ա-
լատրիոյ վեհապետութեան այն-
քան հարուած է՝ արքան հար-
ուած է Օսմանեան վեհապե-
տութեան:

Թուրքիա և Ալատրիա սղա-
կեան շահերով այնքան կապ-
ուած են իրարու ընդդէմ թում-
իոյ՝ որ անկարելի է քակել
զասոնք իրարմէ առանց զինու-
ղօրութեան յաղթանակին:

Արդ լօրտ Տէրպի քանիցս
յայտարարեց թէ՝ թումիոյ նպա-
տակն է սղակեան անկախութիւն
մը կանգնել իր ազդեցութեան
տակ, թումիոյ կայսրը քանիցս
յայտարարեց թէ իր միակ նպա-
տակն է Թուրքիոյ քրիստոնէից
աղատութիւնն ու երջանկութիւ-
նը, Պիզմարք յայտարարեց թէ՝
Ալատրիոյ վտանգ մը հասնելուն
զինու զօրութեամբ պիտի միջա-
մտէ, Թուրքիա ալ թումիին
պարպեց, իսկ Ալատրիա լու-
կեցաւ, այս խօսքերն ու դէպ-
քերն ու դէպքերն քով քովի
բերելով կրնանք հաշտեցնել ի-
րարու սա եղբակացութեամբ
թէ՝

Թումիա և Թուրքիա առան-
ձին պիտի պատերազմին Ալիոյ
կողմէն:

Երբ թումիա թումէլիէն քա-
լելով սղակեան ազդեցութիւն
մը ձեռք բերել ուզէ՝ Ալատրիա
անոր դէմ պիտի ելլէ Թուրքիոյ
դաշնակցութեամբ:

Երբ թումիա և Ալատրիա
յաղթուին և թումիա ընդդէմ
Ալատրիոյ զայն վտանգի տակ

ձգելու չափ յառաջանայ սղա-
կեան ազդեցութիւն մէջ՝ այն ա-
տեն Գերմանիա մէջ պիտի
մտնէ:

Երբ Գերմանիոյ շարժումէն
հետեւի Գաղղիական շարժումը,
այն ատեն իտալիա ալ պիտի
խառնուի Անգղիա ալ և պատե-
րազմն ընդհանուր պիտի ըլլայ,
Անգղիա, Գաղղիա, Ալատրիա,
և Թուրքիա մէկ կողմ, և Գեր-
մանիա, թումիա և իտալիա
միւս կողմն:

Այս ապա մեծ վտանքին ա-
ռաջքն առնելու համար է որ
ամեն ճիգ կը թափեն մեծ տէ-
րութիւնք պատերազմին առաջ-
քէն առնելու, բայց պատերազ-
մը բացուելէն ետքը՝ եթէ թում-
իա իր այժմու տուած խոստ-
մանց վրայ պնդէ ու անկէ ան-
դին չանցնի՝ այն ատեն ընդհա-
նուր պատերազմ չկայ, այլ քա-
մենայն ինչ աւարտել, այս հաշ-
ւով հիմայ պատերազմ հրատա-
րակել Թուրքիոյ ձեռքն է թէև,
բայց այս պատերազմը ընդհա-
րացնել թումիոյ ձեռքն է՝ իր
պահանջմանց չափազանցու-
թեամբք, ուստի Թուրքիա գու-
շակելով Եւրոպիոյ տակէ ծագե-
լիք հետեանքը և կամ համոզ-
ուած ըլլալով որ Եւրոպա տակէ
ծագելիք հետեանց առջև
պատրաստութիւն տեսած չէ,
չուզեր որ իր զոհողութիւնը
տեղի ունենայ և Եւրոպա ասոր
զոհողութեամբ իր առջև բաց-
ուած վտանգը հեռացնէ:

Սպասենք դէպքերուն յղա-
նալիք խորհրդոցը և գործողու-
թեանցը:

ԱԶԳԱՅԻՆ

Գրուել է տ'Օրիանին մէջ հանդուցեալ Այվատեան էֆէն-տիի յուզարկաւորութեան մասին՝ հետեւեալը կը կարդանք :

Չորեքշաբթի օր Ղալաթիոյ Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյն մէջ Այվատեան էֆէնտիի դամբանական հանդէսը կատարուեցաւ մեծ շքով. արդէն ամենքը դիտեն Տրապիզոնի խնդրոյն նըկատմամբ իւր Արարատ լրագրոյն միջոցաւ տուած տեղեկութեանց իբրեւ սխալ դատուիլը և յետոյ նոյն դիպումին քնննութենէն ինչ արդիւնք յառաջ գալը : Արժանապատիւ իշմիր-լեան եպիսկոպոսը հանդատեան պատարագը մատոյց . իսկ Ս. Պատրիարքն ալ օրհնութիւն տուաւ : Հանդիսին ներկայ կը գտնուէին խորհրդի եպիսկոպոս նախկին Պատրիարք Հայոց . Գեր. Նար Պէյ, խորհրդի եպիսկոպոս՝ Երուսաղէմայ Պատրիարքին փոխանորդ Գրիգորիս եպիսկոպոս Առաջնորդ Ադրիանոս խորհրդի, Բարթոլոմէոս եպիսկոպոս առաջնորդ Պրոսպեր յու և բոլոր մայրաքաղաքիս Հայկական առաջնորդարանաց երկրպագներ . Թէեւ անձրեւը առատապէս կը տեղար, բայց եկեղեցին խիստ պղտիկ եկաւ անթիւ բազմութեան , որք ամեն կողմանէ կընթանային իրենց յետին և նուիրական պարտքը կատարել ննջեցելոյ մը որ քաջ գիտցած էր հայրենակցաց համարումն դրաւել : Հայ խմբագրաց խումբը դադարոյն ժապաւէնները բռնելով կը հետեւէին ննջեցելոյն . Հայկական ազգային ժողովոյ պատգամաւորութիւն մը կը յուզարկէր այնքմ . նոյնպէս մայրաքաղաքիս մէջ գտնուող Տրապիզոնցի Հայք իրենց կողմանէ էին պատգամաւորութիւն մը կարգած դամբանական հանդիսին ներկայ գտնուելու : Այվատեան էֆէնտի ծնեալ իկեսարիա, քառասուն և ութ ամեայ հասակին մէջ առ Աստուած փոխեցաւ . այս կիրթ համեստ և արդար անձը իւր կեանքը իր ազգին բարոյական և մտաւորական զարգացմանը նուիրեց : Երկար առեն մայրաքաղաքիս դիւանոր Հայկական դպրոցաց մէջ գրականութեան դաստառութիւն ընելով շատ մը ուսումնարանայ վերակացու կարգեցաւ և հայրենակիցներէն արժանապէս սիրուելով պատուեցաւ . կեսարիոյ Հայք ազգային

ժողովոյ Երեսօխոսան զրկեցին զինքը իրենց կողմանէ , անդ չը դադարեցաւ նա յառաջագիւտական պատգամաւորաց խմբին մէջ ընդդիմադործ միտմանց դէմ մաքառելէ : Այլ և այլ պարագայք զորս աւելորդ կը համարինք յիշեալ ատ հարկադրեցին զինքը հրաժարելու , բայց ժողովը չընդունեցաւ այդ հրաժարումը : Իբրեւ լրագրապետ Այվատեան էֆէնտի տաղանդաւոր գրչի մը համարում ստացած էր . իւր նախանձորքըն անդամ սրտին ուղղութեաւ նը արժանաւայել գովեստը տալու չէին զլանար . հարկ է ըսել որ Այվատեան էֆէնտի հասարակութեան շահուց նուիրելով իր կեանքը կատարեալ զոհ մը եղաւ . իր ամենամեծ գովեստներէն մէկը ազգային մեռնելն է անօգնական թողլով իւր ամուսինը և չորս որդեացեալ որդիքը , սակայն ոչ հանձար և ոչ առիթ պակասեցան նմա յաջողութեան և պատուոյ համանելու : Իւր հայրենակիցքը նուիրական պարտք մը ալ ունին կատարելու . արդէն անոնցմէ մին , որոյ անունը կը յիշէինք եթէ իւր համեստութիւնը չլիրաւորուէր յուզարկաւորութեանը հանդիսին և ընտանեայ նախնական պիտոյից օգնել սիրով յանձն առաւ : Կըյուսանք որ Հայք այս առաջին գործը կը պսակեն իրովին՝ որ պարտք մ'է իրենց : 2 .

Մեղու Հայաստանի մէջ հետեւեալը կը կարդանք :

Անցեալ օր Ս. Պատրիարքը Մեծ Եպարքոսէն կանչուելով Բ. Գրուք դնաց . տեսակցութիւնին բաւական երկար տեսեց հետաքրքիր եղալ խօսակցութիւննին իմանալու , վասն զի Միհայիլ բաշան եւս այն տեղէ եղեր : Արժանահաւան ազգիւրէ քաղած տեղեկութեան նայելով՝ Պատրիարքարանի եւ Բ. Գրան մէջ տիրող ցուրտ քաղաքականութեան վերայ և Հայոց արդի շարժման նկատմամբ երբ բացատրութիւն է ուղղել Ս. Պատրիարքը պատասխաներ է . « Հայոց ազգը միշտ հաւատարիմ է Օսմանեան դռնին , իւր մտքէն ապստամբական խորհուրդ անցուցած չէ և չանցնէր , վասն զի Հայոց ազգը իւր ապագան այս երկրին ապագային մէջ կը բնառէ ոչ այլուր . և թէ որ վերջին ատեններս տրտունջներ բարձած է , անոնք ուրիշ բանի համար չէին , այլ

միայն հարստահարութեանց իսպառ բարձումը , իւր ընչից , կենաց և պատուոյն տապահութիւնը պահանջելու համար . վերջապէս այն ամեն բան որ երկրին բարիքը կը պահանջէ , սակայն և այնպէս երբ ուրիշ հպատակ ազգաց խնդիրքն ու ձայնը կը լսուի և Հայոց դարաւոր հպատակութիւնն ու հաւատարմութիւնը չարաչար կը գործածուի , նա ալ ի հարկէ անտարբեր չլինար մնալ , որոյ հետ նաեւ Ես » :

Ազգ. պահապան զօրքը ըսկըսան դրաւել ամեն կողմ թէ դաւառները և թէ Պօլիս . մեր ազգային ֆաղաքական ժողովոյ անդամներէն ֆաղաքեան Յա. կոր էֆէնտիի անունն ալ կարգադրինք Տաճկական թերթերու կիցաւ հրատարակեալ անւանց ցուցակին մէջ :

Սկզբունքն ամեն կողմէն ընդունելի է այս քաղաքական ձեռնարկութեան վրայ կը փափաքինք որ վարչութիւնը անցեալին պէս սոսկ անձնական օրինակաւ յորդոր կարդալու կողմը չըռնէ , այլ Բ. Գրանն ստացած տեղեկութիւնը և հըրահանգը հաղորդէ ազգին ընդարձակութեամբ , որ ամեն մարդ զիտնայ իր ընկելքը և գրուելիքը :

ՆԵՐՔԻՆ

Աղաքեկեան Մարկոս էֆ. վանի վարիութեան Մուավին անուանեցաւ :

Մինչև ցայսօր զինադադարի պայմանաժամուն երկարելուն վրայ տակաւին պաշտօնական տեղեկութիւն մը չստացանք , բայց անտարակոյս երեկուան դեսպանաժողովոյն մէջ ատոր վրայ խօսուած պիտի ըլլայ :

Վերոգրեալ խնդրոյն նկատմամբ սապէս կը խորհրդածէ լէվընդ Հէբըտ լրագիրը . զինադադարի պայմանաժամը լրանալով դեսպանաժողովոյն դործերը երկու ամսուան մէջ կը կարծուէր թէ ի դլուի ելնեն , բայց ամենեն աւելի իմաստուն եղող Բ. Գրան վարչութիւնը վեց ամեայ զինադադար մը առաջարկած ատեն Ռուսիոյ մէկ ծայրէն միւս ծայրը ընդհանուր դժգոհութիւն մը ծագած էր , Ռուսք՝ Օսմանցիք մեղի հետ խաղալ կու գէն , կը դռնէին Բայց մինչև ցայսօր դեսպանաժողովը խել մը քննութիւններէ ի դատ տակաւին բան մը չլինեց . և եթէ առած տեղեկութիւն

նիս ստոյգ է զինադադարմինչև դեսպանի սկիզբը պիտի երկարի և այս անգամ ևս Օսմանեան քաղաքականութիւնը պիտի յաղթանակէ , այս կերպով այն ինչ դարնան արեւը ծագելուն՝ երկու մեծաքոր տէրութիւնք պատերազմական դաշտին վրայ կազմ և ճակատեալ պիտի գըտնուին :

Թայմիլին ամսոյս 18ին հետեւեալը կը հեռագրեն Ռոմայէն :

« Մինեօր Միշէլի » խաղաղական երեսօխոսան Ռուսիան իր բըռնած քաղաքականութեանը համար բարձր բողոքով գովեց և ցուեցաւ Անդրիոյ կացութեանը վրայ որ 22 տարիէ ի վեր ժամանակ կորնցուց : Յաւելցուց թէ՝ խաղաղ կրնայ ամենայն ժամանակ միջամբ տուութիւն ընդունել , սակայն այսու հանդերձ պաշտպանել Ռուսիոյ ծրագիրը : Յոյս յայտնեց թէ ներկայ դժուարութիւնը ոչ միայն խռովեալ դաւառաց ինքնակառավարութիւն չը նորհելով պիտի աւարտի , այլ Տաճկական կառավարութեան տակ գտնուած բոլոր ժողովրդաց շնորհուրով :

Ուղեց իմանալ թէ խաղիոյ կառավարութիւնը անուպաւ չէ՞ զըքութիւն պահելու միտք ունի թէ բաղձացեալ քաղաքականութիւնը պիտի բռնէ :

Արտաքին գործոց պաշտօնէութեան կողմէն պատասխան տրուեցաւ թէ քօնֆէրանսն իր գործը չտւարտած կարծիք չը կրնար յայտնել :

Թայմիլ՝ Օսմանեան սահմանադրութեան վրայ դիտողութիւն ընելով զայն թիթեայ սահմանադրութիւն կոչելէ ետքը կըսէ թէ՝ այս սահմանադրութիւնը եթէ քործագրուի կրնայ այն մեծ փոփոխութիւնները ընել թուրքիոյ մէջ որքան Գաղղիոյ յեղափոխութիւնն ըրաւ :

Երէկ Գեսպանաժողովոյ երկրորդ նիստը տեղի ունեցաւ և չորս ժամ տեսեց զրեթէ , հասարակութեան կը թողունք խորհրդածել թէ Գրան և Գեսպանաց մէջ կատարեալ համաձայնութիւն մը կը կրնար գոյանալ ի թուի թէ տակաւին զլիսաւոր խնդրոց վրայ վիճուած չէ , այս նիստին մէջ Գրան պաշտօնեայք օտար տէրութեանց դեսպաններէն քանի մը կ'ետեւր վրայ

հարկաւոր եղած տեղեկութիւնները խնդրեցին և ընդունեցան, մինչեւ ցարդ խաղաղութիւնը տարող որ և իցէ խնդիր մը չը ծագեցաւ, կոմս Շոտթորտի ճառախօսեց ի դիմաց բոլոր միւս տէրութեանց պաշտօնէից, որ ցարդ միաբան կը շարժին, զի Շոտթորտը մինչեւ մարտի սկիզբը՝ երկարաձգութեամբ, բայց դեռ պանծողովոյ դործերը այսքան երկար զինադադարի մը կարօտութիւն չունին ոչ իր յուսացուի որ դէպ ի յուն վարի վերջերք ի գլուխ կեննեն, բայց վաւերացման և վերանորոգման համար ընտրութիւնը անձանց ընտրութիւնը բաւական ժամանակի կը կարօտին, անշուշտ պաշտօնէիցմէ ոչ ոք պիտի մեկնի մայրաքաղաքէն մինչեւ որ միաբան խորհրդով որոշած վճիռներուն գործադրութիւնը չտեսնան. իրենց ներկայութիւնը նաեւ ի վերջոյ յաւելւելիք որոշութեանց համար կարեւոր պիտի ըլլայ, այսօր միւսանգամ պիտի գումարի դեռ պանծողովը:

1876 դեկտ. 27 թուով Մեծ եպարքոս Միտհաթ բաշային Պանդ Օթօմանի վերաբերեալն ուղղած նամակին օրինակը, Տաճկական պետութիւնը սահմանադրութիւնը հանդիսիւ հըրատարակելէ վերջը ի հարկէ պիտի ջանար հին օրինաց և նոր կարգադրութեանց մէջ ներդաշնակութիւնը գոյացնել:

1873 տարւոյն հոկ. 6 թվով հրատարակեալ օրէնքը այսօրուքնէ սկսեալ բոլորովին ջնջուած է. այս օրէնքը կայսերական գանձուն մատակարարութիւնը վեր ի վայր յեղեղեց, ժողովրդեան համարման արդարութեան և հաւասարմութեան զգացմունքը եղծանելով. ազգային ժողովոյ բողոքներն վարչութիւնը իրեն կը վերապահէ, պարտատեարքը ծանուցանելէ ետքը, նոր օրէնք մը սահմանել ժողովոյն համաձայնութեամբը որ կարող ըլլայ պարտատեարք իրաւանց ու շահույքստ կարելոյն գոհացուցել երեւնալ և կայսրութեան պատին ազատել:

Երեքշաբթի օրը Մեծ եպարքոսը Բերա երթալով օտար տէրութեանց դեսպաններուն այցելութիւն մը տուաւ:

Քօրէսքօնտանս իւնիսկէրսէլ լրագրոյն Լօնտայէն ընդունած

հեռագրոյն համեմատ Լօնտա, յի գետնան Միւզիլիւս բաշա Լօրտ Տէրպիլի հետ տեսնուելով վեհ. Սուլթանին շնորհած հիմնական կանոնադրութեան ընդհուպ ի գործ դրուելը և այս կանոնադրութեան գումար և իցէ առանձնաշնորհութիւն չը արուելը և դարձեալ որ եւ իցէ օտար տէրութեան մը Տաճկաստանի մէջ զինուոր զրկելը Օսմ. կառավարութեան յանձն չառնելը պաշտօնապէս ծանուցած է և Սերվիական պատերազմին ժամանակ Ռուսիոյ կողմանէ թունայի չէզոքութիւնը չպահուելուն դէմ բողոքագիր մը մատուցել է:

Կրեմէն կը գրեն թէ այսօր վաղը պատգամաւորութիւն մը պիտի գայ մայրաքաղաքս դեսպանաժողովոյն աղերսագիր մը ներկայացնելու:

Մուհալիի Սուրուր գրահաւորը որ Պաթում կը գտնուէր երկուշաբթի օրը նաւահանգիստըս հասաւ ծովային գաղութի առաջին դասու աշակերտները մէկ տեղ բերելով:

Տաճկաստանի ծովեզերքը գտնուող Գերմանիոյ երկու ղեկավար նաւերը դէպ ի Պալթիկ քաղաքով, ասոնց տեղ ուրիշ ղեկավար նաւու մը Միջերկրական ծով զրկուելը սահմանուած է:

Յունաստանի երեսփոխանական ժողովը կրտսթքնի շնորհակալեաց նամակ մը պիտի գրուէ եղեր:

Յունաստանի վարչութեան կողմանէ երկրորդ աղերսագիր մը Գօնտուրեօդի ձեռքով դեսպանաժողովին ներկայացուեցաւ բայց դեսպանք մերժեցին զայն յայտնելով թէ գործերնին աւարտած են:

Լորտ Սալիզպուրի մարքիզուհին, Տիլին իկնաթիէֆ, եւ տիկին Գօնտուրեօդի առջի օրը Սալիոյ ծովափունքը շրջագայութեան ելլելով Չամբէա գայեր են:

Եանեայի ժողովուրդը ընթացողի պահանջողաց խել մը ձմեռուան զգեստ ընծայել է:

Առջի օրը Բանկալթի մեծ փողոցի վրայ Հ. Գէորգ Մըլիթարեան վարդապետը յանկար

ծական մահուամբ ինկեր վախճանել է:

Շատ մը անձինք կը պնդեն թէ Սեդիկ Գրան պիտի նպաստէ եթէ Սրեւելեան խնդիրը պատերազմով ալ վերջանալու ըլլայ: Բայց վեհ. Սուլթանին Մեծին Բրիտանիոյ դեսպանին հետ ունեցած տեսակցութեան կրնանք հետեւցնել որ ալ սոյն տէրութեան նպատակին վրայ չենք կրնար վստահիլ. նաեւ տորմզն մեկնին ալ բաւական յայտնի ապացոյց մ'է այս ըսածնուս:

Վաստաֆէֆէնտի Մանասթըրի գաւառին երկրորդ կուսակալ անուանեցաւ:

Ռաիֆ Էֆէնտի որ մասնաւոր պաշտօնով Սերվիական պալատի զրկուած էր մայրաքաղաքսկան չուեցաւ:

Ռուսիոյ տէրութիւնը Մէրվիական բանակին ի նպաստ երկու միլեօն ռուպլի զրկած է:

Իրենք զիրենք Պուլկարոյ երեսփոխան անուանող Չանքօֆ և Պալանքօֆ անուանի անձինքը այսօր Պիլմարք իշխանին ներկայութեան ընդունուեցան. ասոնք կազմէ Նասիօնալ լըրագրոյն զրկած մէկ նամակնուն մէջ իբրեւ թէ Պիլմարք իշխանէն գտած ընդունելութեանց վրայ շնորհակալիք մատուցել են:

Ռուսիոյ դեսպան Յէնէրալ Իկնաթիէֆ Պուլկարոստանի Տաճիկ բնակչաց զէնքերնուն առնուելուն վրայ այլ եւս չպնդեր. նոյնպէս նաեւ Չէրքէզներուն նոյն երկրէն դուրս ելլելու վրայ ալ ամենեւին խօսք մը բացած չէ միայն ասկէ վերջը այլ եւս Չէրքէզ գաղթականութիւններ չղրկուելուն վրայ վեհ. հալաու կայսեր պիտի աղերսէ:

Եւրոպական լրագրաց մէջ կը կարդանք թէ՝ Գարատաղի կողմէն գերի բռնուող Օսման բաշան՝ Գարատաղի բրէնսին անուանալով իրեն շնորհաւորելուն աւթիւ՝ բրէնսը ազատութիւն շնորհեց անոր:

Հունգարական խորհրդարանին մէջ պաշտօնէութեան նախագահ Պ. թիլլա հարցման մը պատասխանելով ըսել է թէ՝ Տալմացեա ղորութեամբ Ավստրիոյ կը պատկանի, և թէ

ինքը Սլաւոնիոյ ներքին դործոցը չը կրնար միջամտել, Տալմացիոյ իշխանութեանց արեւելեան խնդրոյ մէջ բռնած ընթացքին դալով ըսել է՝ քօնթ Սնտրասիլ բռնած ընթացքին վրայ մեծ վստահութիւն ունի:

Վսեմափայլ Ստեփան բաշա Սրբանեան մասնաւոր պաշտօնով վառնա յուղարկեցաւ:

Երկու օրէ ի վեր հեռագրաց թերթը աւրուած ըլլալուն այսօր հեռագիր հասած չէ:

Փոխանակադրոց ընթացից համեմատ գործ տեսնողները այս առաւօտ մէկ կողմանէ գնելով Գամարա անուանի սեղանաւորը միւս կողմանէ ծախած է. այս անձը Ռուսիոյ դեսպանատան սեղանաւորը ըլլալով ատեն պիտի գայ որ Օսմանեան արժէթերը եօթը ութը դահլիսի պիտի գնուին ըսած է. միթէ ներքի չէ սեղանաւորս այս խօսքը պատեւադմական ծանուցագիր մը համարել:

Բէշթայէն կը հեռագրեն թէ՝ Սերտարը Էքէմ՝ Ապտիւլ Գէրիմ բաշայի պատուոյ սուսերը ընծայելու համար գումարուած պատգամաւորութեան, գաւառին ուսումնարաններէն անդամք ևս յաւելցան, այս պատգամաւորութիւնը վեհ. Սուլթանին և Բարձր Միտհաթ փաշային ևս պիտի մատուցանեն իրենց յարգանքը:

Պայրամի տօնին առթիւ լըտիվէն զրկուած զինուորական հաղուստները Սէլիմիէ ձմեռանոցին մէջ Եգիպտական զօրաց բաժնուեցան:

Ամերիկայի նաւ մը երէկ Թօբիսանէ հասաւ շատ մը Հէնրի—Մարթինի կոչուած հրացաններ բերելով ի միասին:

Ռուսիոյ դեսպանին հրամանատարութեան ներքեւ եղող Գաման շոգենաւը երկու մեծ կակ նաւակներ ի միասին առնելով դէպ ի Պէօյիւքտէրէճան բայ ելեր է և դարձեալ Հօճապէյէն Բօլ անուամբ ուրիշ շոգենաւ մը մայրաքաղաքս գալով դեսպանատան կահ կարասիքը պիտի բաւնայ:

Պարսից Շահը մայրաքաղաքիս Ռուսական դեսպանատան պաշտօնէից ոմանց պատուանքան շնորհներ է:

ՏՕՔԹՕՐ ՄԱՐԳԵՐ

Վիեննայի մէջ թէպէտ ինչո՞ւն
պէշ սէնէ մուգատտեմ Կիւրժում
աւարշ վէ պիւր չօգ Էլիոսպա խաս-
թախանէլէրտէ բրօվա իթմիշ օ-
լան տօքթօր Մարքեր՝ պու տէ-
ֆա Պէշի.թթաշտա Բաշա մու-
հալէսինտէ Բուժ քիլիսէսի գար-
շքսնտա 4 նիւմէրօլու քէնտի
խանէսինտէ հէր կիւն սաաթ
3-3է բազարտան մաատա ֆա-
գիւր խաաթալարա մէճճանէն պա-
գաճագ տըր :

Բազար իրթէսի, չարշամպա
վէ ճուճաա կիւնլէրի սաաթ 7-
9ա գատար թադսիմտէ Պաթիր-
վիդ Էճղախանէսինտէ, վէ սալը
վէ բէրշէմպէ վէ ճուճաա իր-
թէսի կիւնլէրի Գալաթաաա
վօյլօտա սօգաղնտա Բօլօնէղ
Էճղախանէսինտէ սաաթ 7-9ա
գատար պուլունուպ հէր նէվի
խաաթալարա պագաճագ տըր :

Պունտան մաատա վադթ-
լարտա պալէաաա զիքր օլունան
խանէսինտէ պուլունուր :

Միւմայիլէյ Ե՛ տօքթօր, ճէ-
րահլըգ վէ Էպէլիք վէ րահիմ
իւֆիւնէթի, գանլը վէ գուրու
պատուր, սըթմա, կէօյիւս, տէ-
րի խաաթալըղ, ֆրէնկի վէ օն-
տան գալմա գուլագ, պուրուն
կէօղ վէ րահիմ վէ Էէլլէրի նէ
գատար Էսկի օլաա բէհրիլիլ
աղ վադթիդ դադթնտա տէֆ ի-
տէճէք, վէ պէլ սօղգլուգ Էէնի
վէ Էսկի քէնտի ալէաթընտա օն
տէֆաաա տէֆ իտէճէյիլի ի-
լան կլլէր :

Գեկա. 9

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ՏԷՏԷՍՆ

ՄԱՐԻՕՆ ՏԸԼՈՐՄԻ

Խ Ո Ս Տ Ո Վ Ա Ն Ա Ն Ք Ը

կամ

ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՏԱՐՓԱՆՔ

Հէղինակ

ԷՏՕԹԷՆ ՏԸ ՄԵՐԳՈՒՐ

Կը ծախուի Եէնի-ճամի Զիլին-
կիւրէր ճատտէսի թիւ 8, Ս. Ղ.
և Եազմաճեան գրատունը գին
2 ֆրանք :

Ամբողջ գործը 2 հատորէ
պիտի բաղկանայ :

ՏՕՔԹՕՐ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ

Վկայեալ բժիշկն որ մասնա-
ւոր հմտութիւն ունի կուրծքի
և թոքային ախտերու, աշայա-
ւի, խոյրի (սըրաճա) և գաղիա-
կան ախտի. նաեւ կատարեալ
վիրաբոյժ ամեն ճիւղերու մէջ :

Կը ծանուցանէ արդոյ հա-

սարակութեան որ ամեն հինգ-
շաբթի և շաբաթ օրերը ժամը
4էն մինչև 9 հիւանդներն ընդու-
նելու պատրաստ պիտի ըլլայ թօք
-գարուի Էպէ վոդոցը թիւ 2
տանը մէջ :

Իսկ երկուշաբթի օրերը ժա-
մը 3էն մինչև 9 իրեն գիմոլ
աղքատիկ հիւանդները ճրիա-
պէս պիտի նայի, միևնոյն թա-
ղին մէջ Էսկի սալը բազար ճա-
տէսի թիւ 94 Պ. Նիքօլաքիի
դեղարանը : Գեկա. 22

ԲԱՐԻՁՆ ՅԱՄԵՐԻԿԱՅ

ԳՈՐԾ Է. ԼԱՊՈՒԼԵՑԻ

Այս եղական գործին երկ-
րորդ և վերջին հատորն ալ իշ-
միր Տէտէեան տպարանէն հա-
սած ըլլալով, կը գտնուի Եէնի
ճամի փողոց, Զիլինկիւրէր ճա-
տէսի, թիւ 8, Ս. Ղ. և Եազ-
մաճեան գրատունը :

Գին 2 ֆրանք :

Պ. ՏԸ ԳԱՄՐՈՐ

Թարգմանեց Գ. Զիլինկիւրէան

Հրատարակուի Տէպէտան

Կը ծախուի Ս. Ղ. և Եազ-
մաճեան գրատունը :

Գին 1 ֆրանք 50 սանդիւմ

ԱՌԱՋԻՆ ՏԱՐԵՐՔ

ԲՆԱԿԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

Թարգմանեց

ՕՐԻՈՐԴ Փ. ԳԵՈՐԳԵԱՆ

Կը ծախուի Եէնի-ճամի փո-
ղոց Զիլինկիւրէր ճատտէսի թիւ
8, Ս. Ղ. և Եազմաճեան գրա-
տունը գին մէկ ֆրանք :

Թէ մայրաքաղաքիս մէջ և
թէ գաւառները, վարժարաննե-
րու մէջ երաժշտութեան և կա-
ռաւարչութեան պաշտօն վա-
րելու յանձն առնող արժանա-
ւոր և վկայեալ անձ մը կայ
պատրաստ : Ուղղորդ կրնայ լրա-
գրոյս գրատեսեակէն տեղեկա-
նալ :

Ի Լ Ա Ն

ՄԻՀՐԱՆ ԱՔԻԿԵԱՆ

Եազմը խանքնտա իւրթ գաթ-
տա 21 նիւմէրօլու օտաաա հաֆ-
թաաա հէր կիւն Էօյլէնտէն սօն-
րա թալիւք օլանլարա լիտան լէ-
տաֆէթ պէյանը թիւքթի թա-
լիւ վէ շակիրտանը հէր վէճհէ
խօջուա իտէճէք տիր :

ՆՈՐ ԱԶԴԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ամեն լեզուէ գործածուած
գրեանք կը գտնուի ու կը վա-
ճառուին Ուղուն Չարշը Բիլիա
խանի կարգը թիւ 360 խանութը :

Գնուաները ժամը 4 1/2 էն
6 և 8 1/2 էն 11 կըլլան :

ՏՕՔԹԷՕՒ ՃԷԼԱԼ

Մասնաւոր գարմանիչ Սրե-
սիակիւթ Գաղիական ախտի և
նոյն կամ որ և է պատճառաւ
ծագում առած ամբողջ ծընըն-
դական գործարաններու վերա-
բերեալ հիւանդութեանց :

Ինչպէս ծանուցինք, Տօք-
թէօն ճէլալին թէ իւր աշակեր-
տութեան ժամանակ և թէ վը-
կայեալ բժիշկ անուանուէն
վերջը մասնաւոր ուսումն
ըրած ըլլալը թէ Գաղիական և թէ
ուրիշ որ և է տեսակ ծննդա-
կան գործարաններու վերա-
բերեալ հիւանդութեանց ճիւ-
ղերուն մէջ, և որուն այս մա-
սին ունեցած ճարտարութիւնը
շատերուն ծանօթ ըլլալն գիտ-
նալով, կը ծանուցանենք Ար-
դոյ Հասարակութեան, որ ա-
մեն կիրակի, երեքշաբթի,
հինգշաբթի և շաբաթ օրերն
ժամը 6էն մինչև 10ը հիւանդ-
ներ պիտի ընդունի իւր բնա-
կարանը որ է Բերայ թարա-
պալի ճատտէսի թիւ 117 և ա-
մեն երկուշաբթի, չորեքշաբ-
թի և ուրբաթ օրերը ժամը 6էն
մինչև 9ը Պահճէգաբու Համի-
տիյէ Թիւլպէին դէմի կարգը
իւր գարուլու Սինապեան վի-
ջէն Էֆիմտիի դեղարանը թիւ 32 :

ԲԵՐՍԿԱՆ

130 պատկեր, 48 երեսէ
բաղկացեալ ընտիր թղթով և
կաղձեալ. կեդրոնաաղին է
Չարգալեան գործարան Կ. Պօ-
լիս Սուլթան Համաթ թիւ 14
կը գտնուի նաեւ ամեն գրաւա-
ճառաց քով, Գին 40 փարայ :
Դպրոցաց համար հարիւրին
40 դեղջ :

Աղգ. Հիւանդանոցի ներքին
բժիշկ Տօքթօր Գարբիէլ Էֆէն-
տի Նահապետեան, այսուհետեւ
ամեն չորեքշաբթի օրերը ժամը
6էն 8 Սամաթիա խիւհօրթ թօ-
գաթեան Պ. Գարբիէլի դեղա-
րանը, և ուրբաթ օրերը ժամը
6էն 8 գարճեալ Պամաթիա Մ.
ճիվանաքիին դեղարանը, նաեւ
Հիւանդանոց իրեն գիմոլ աղ-

քատ հիւանդաց ըստ առաջնոյն
ճրի նայելու պատրաստ ըլ ալը
կը ծանուցանէ արդոյ հաաարա-
կութեան :

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹԻՒՆ

ԽՄԱԳՐՈՒՄ

Փարիզի բժշկական ակադե-
միային ծրագրին համեմատ

ԸՆԴՈՒՆՈՒՄ

Երկրորդական և վարժապե-
տական դպրոցներու մէջ

Հէլէպի

ՆԵՔՏԱՐԺՈՐԺ

Բժիշկ և վարժապետ բնական
գիտութեանց, անդամ այլեւայլ
գիտական բնիկերութեանց, և ին-

թ գիտէյ :

Ս. ԷԹՄԷՔՃԵԱՆ

192 միլակ ութածալ երես-
ներէ բաղկացեալ համառօտ
բայց ամբողջ գիրք մ'է այս,
որ ամեն կարգի և հասակի մար-
դոց ալ հասկանալի է իւր պար-
զութեամբ և յստակութեամբ
բը կը վաճառի ամեն գրաւա-
ճառաց քով, Գինն է մէկ քա-
ռորդ Մէճիտիյէ :

Դպրոցներու համար հարիւ-
րին տասն դեղջ կըլլայ :

—

ՎԻՍԱԳՐԱՏՈՒՆ

ՊԵՏՐՈՍ ԳԱԼԷՆՏԷՐԵԱՆ

Իրգա-փաղա խաճիթի 1

Վիսագրատունս պատրաստ է
ամեն տեսակ այցատուն, հասցէ
և վաճառականականու հաշուա-
կան խորագրեր խիստ յարգա-
րուն ընտիր և փայլուն ձեւով
շինելու գերագին եղանակաւ :

Վիսագրատունս կը խոստա-
նայ իրենդիմող յաճախորդները
կարելի եղածին չափ գոհ ընել
և արգէն վիսագրատան անօրէ-
նը ճանչցողները, բաւական է որ
արուեստական ճաշակի տէր ըլ-
լան կը վկայեն թէ աղին ու
գեղեցիկը կատարեալպէս կըր-
նան դառնել :

Ուղղորդ աղաա է անձամբ վի-
սագրատունս գիմել և ինքնին
ստուգել ու համոզուելու այս
ամէնուն ճշմարտութեանը :

ԽՄԱԳՐ

ՏԷՐ ԵՒ ՊԱՏՄԱՍԻՆԱՏՈՒՄ

ՕԳՍԷՆ ԽՈՃԱՍՍԵԱՆ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ Օ. ԽՈՃԱՍՍԵԱՆ
Երաւագիտական լիւրի քաղկ
թիւ 7